

**XXXI. ročník celonárodního festivalu
křesťanského divadla Gorazdov Močenok**

č. 2

Festivalový spravodaj

SLOVO REDAKTORA

foto: Michal Lašut

Milí čitatelia,

dnes sa nám rozvinie pre divadelníkov najdôležitejšia časť festivalu. Naplno sa roztvorí čarovná kniha príbehov v podobe divadelných predstavení, plná skvelých výkonov našich amatérskych i profesionálnych umelcov. Na javisko prinesie pestrosť obrazov o ľudských osudoch, radoostiach i problémoch, bolestiach i nádejach. Ukáže paletu dejov, aké vie namiešať len sám život pod taktovkou toho najvyššieho režiséra. Snáď aj pomocou tu videných výjavov a počutých myšlienok budeme my, diváci, môcť v bežnom živote lepšie reagovať na situácie a možno nájsť riešenia ťažkostí.

Inak, ako podotkol komentujúci fb stránky festivalu, tiež aktívny účastník, bude to „divadelná pecka a máte sa na čo tešiť.“

S radosťou sa teda pustíme do sledovania divadelných lahôdok, pripravených v neľahkom procese nácvikov a skúšok. Nechajme sa nimi rozjasť a presiaknuť ich atmosférou. Užívajme plnými dúškami túto jedinečnú živú vodu! No a hercom poprajme veľa úspechov.

- Jana Nováková -

DALI SA NÁM NAPIŤ

Rozhovor s celebrantom Mons. ThLic. Mariánom Dragúňom

V začiatkoch Gorazdovho Močenku sa na našich divadelných doskách predstavili aj bohoslovci z Kňazského seminára sv. Gorazda s hrou Jozef Egyptský a my. Je v súčasnosti v seminári medzi bohoslovcami záujem o prezentáciu divadla?

Momentálne je situácia v kňazskom seminári úplne iná, ako to bolo pred desiatimi-dvadsiatimi rokmi. Jednak počet seminaristov veľmi klesol oproti obdobiu pred dekadami rokov, momentálne v našom seminári ku koncu minulého akademického roku bolo 42 seminaristov. Situácia je momentálne taká, že nie je záujem o prezentovanie nejakej divadelnej formy. Záujmy, ktoré majú súčasní seminaristi sú skôr

foto: Michal Lašut

poznačené touto dobou. Sú deťmi tejto doby, takže internet, sociálne siete, mobily atď., to je dnešná kultúra aj seminaristov. Radi chodia do divadla na dobré predstavenie ako konzumenti, ale v súčasnosti niet medzi nimi takých, ktorí by sa aktívne chceli venovať divadelnej produkcii.

Svoju homíliu ste smerovali na dnešného svätca sv. Gorazda, ale aj na dosahovanie blahoslavenstva. Je možné považovať aj tento festival za akúsi cestu k blahoslavenstvu pre ľudí?

Myslím si, že všetko to, čo povznáša ducha, všetko to, čo prináša kultúru, čo zušľachtuje, dvíha človeka, robí ho vnútorne blahoslaveným. Niektorí toto slovo prekladajú ako „blažený“. Pápež František v dokumente O povolání k svätosti v súčasnom svete – Gaudete et exultate hovorí: „Slovo šťastný alebo blahoslavený sa stáva synonymom slova svätý.“ V tomto zmysle si myslím, že aj takéto kultúrne podujatie zušľachtuje ducha. Robí človeka možno citlivejším na hodnoty, krásy, na hodnoty, ktoré sú trvalé, hodnoty, ktoré sú aj určitým morálnym apelom pre štýl života. Aj toto vzácne podujatie Gorazdov Močenok, so všetkou tou kultúrnou výzvou – apelom – je pre tých, ktorí sa ho zúčastňujú a otvoria svoje srdce jeho posolstvu prínosom, a určite môžu pomôcť k tomu, aby sa stali viacej blaženými v živote.

Zanechali by ste dáky odkaz festivalu, účastníkom a organizátorom?

Posledné roky, keď som v seminári, viacej sledujem toto podujatie. Jednak aj preto, že náš seminár je seminárom sv. Gorazda, takže to vnímam vždy aj ako moju púť, ktorou sa chcem priblížiť k sv. Gorazdovi a prosiť o náš seminár, o nové kňazské povolania a o to, aby sme my – kňazi – boli pokračovateľmi Gorazdovho posolstva aj v tejto dobe. Čo sa týka posolstva pre organizátorov a účastníkov? Chcel by som im zdôrazniť, že svätosť je stále aktuálna aj v tejto dobe. Keď pozeráme na sv. Gorazda, ktorý sa nám prihovára z brehov mnohých a dávnych storočí, aj keď nepoznáme presné historické fakty o jeho živote, ale to, čo vieme je, že bol svätý a že svätosť má byť aj naším životným programom. Pochopiť svätosť ako kultúru a ako zdvíhanie ducha, pochopiť svätosť ako šťastie. Nech sa darí organizátorom a účastníkom tohto podujatia viacej v sebe zapalovať plamienok túžby po dobre a kráse. Prajem všetkým organizátorom, všetkým tým, ktorí budú organizovať aj ďalšie ročníky, aby mali takéto nadšenie dvíhať ducha a oživovať kultúru v našom národe.

*Pán Boh zaplať za rozhovor.
- Peter Šuvada -*

Rozhovor s celebrantom Mons. Petrom Beňom

Vo svojom príhovore na slávnostnom otvorení ste spomínali na prvý ročník Gorazdovho Močenku, kde ste boli účastný ešte ako bohoslovec. Aké dojmy máte zo svojho opätovného návratu na tento aktuálny ročník?

Som rád, že sa mi po mnohých ročníkoch podarilo byť tu opäť. Tá dlhá prestávka bola spôsobená najmä tým, že som pôsobil mimo Nitry, poväčšine na Trenčiansku. Takže preto mi

foto: Michal Lašut

veľmi nebolo umožnené zúčastňovať sa tohto festivalu . Ale teraz, keďže nielen bývam v Nitre, ale som aj pomocným nitrianskym biskupom, tak si považujem nielen za takú česť, ale aj za povinnosť aspoň krátko vás navštíviť, aj svojou prítomnosťou vám prejať vdáčanosť za organizovanie takéhoto podujatia. A tiež svojou prítomnosťou vás povzbudiť, aby ste v tom napredovali aj naďalej.

Dnes má sviatok sv. Gorazd. Ako vidíte tohto svätca, patróna nášho festivalu?

Od počiatku mojich teologických štúdií v nitrianskom kňazskom seminári sme ho vnímali veľmi intenzívne, pretože bol a doposiaľ je patrónom nášho diecézneho seminára, takže bol pre nás a bol pre mňa takým vzorom učeníctva. Bol učeníkom svätých Cyrila a Metoda a bol zapojený do toho apoštolského evanjelizačného diela. Pod jeho ochranou, pod jeho dohľadom sme sa aj my – ako mladíci, ako bohoslovci – formovali na naše budúce kňazské povolanie. Takže vnímal som ho vo svojom živote predovšetkým v tom smere.

Je podľa vás dôležité šírenie kresťanskej kultúry na Slovensku?

Bez pochyb, že je dôležité. Dnes je spoločnosť rôznorodá, ľudia sú rôznorodí, každý má dnes naozaj absolútnu slobodu vybrať si, aký životný štýl prijme, aký životný štýl bude žiť, k akým hodnotám bude žiť. A kresťanské hodnoty, kresťanský životný štýl, kresťanská kultúra nesú v sebe obrovský obsah, ktorý by bola škoda neponúknuť aj dnešnej postmodernej spoločnosti. Aj cez kresťanskú kultúru chce zaiste Pán budovať Božie kráľovstvo aj v dnešnej dobe, v dnešnej spoločnosti.

Zanechali by ste dáky odkaz festivalu a jeho účastníkom?

Zrejme podobný, aký som zanechal teraz v závere svätej omše, aby sme pokračovali aj my dnes v tom apoštolskom diele sv. Gorazda a jeho spoločníkov. Cez tie dary, cez tie charizmy, ktorými nás Pán Boh obdaril. Robme to s láskou, robme to s radosťou, robme to plní nádeje a zaiste vtedy budeme dobrými spolupracovníkmi v Pánovej vinici.

Pán Boh zaplať za rozhovor.

- Peter Šuvada -

NAZRELI SME...

... do tvorivých dielní

foto: Michal Lašut

Prvý deň tvorivých dielní začali lektori so svojimi účastníkmi naplno pracovať. Peter Weinciller vo svojej dielni, ktorá sa venuje umeleckému textu a prednesu a Zdenka Pašuthová v dielni dramaturgie a kritiky.

Dnes sme poprosili Petra Weincillera o krátke zhrnutie prvého dňa v jeho tvorivej dielni.

“Prvý deň sme sa pustili do práce na tvorivých dielňach. My máme dielňu, ktorá sa venuje umeleckému slovu, prednesu alebo napríklad

aj zlepšovaniu sa v čítaní lekcí, či už v kostole alebo pri bohoslužbách. Veľmi sa teším záujmu účastníkov, ktorí si chcú zlepšiť svoj rečový prejav, tie svoje myšlienky... V prvom rade, na čo sa sústredíme, je tá interpretácia slova, aby malo svoju hodnotu, aby malo svoju hĺbku, aby zaznelo to slovo, aby to, čo čítame a hovoríme, aby vedeli povedať ľuďom a tí, aby tie myšlienky dokázali zachytiť. Preto aj práca s pauzou, práca s významom toho slova, práca s členením textu, samozrejme správna výslovnosť, správna artikulácia, správne spodobovanie a všetky tie základné atribúty, ktoré ten, čo pracuje s tým slovom, by mal mať. Robili sme aj rôzne hlasové cvičenia, technické cvičenia, jazykolamy...Pomocné cvičenia, ktoré by mohli účastníkom nejakým spôsobom pomôcť zlepšiť nejaký rečový prejav. Veľmi sa teším, že to účastníkov baví a vidia v tom význam. Uvedomujeme si, že do budúcnosti budeme potrebovať viacej času, nakoľko si to vyžaduje viac aj individuálny prístup.”

- Peter Šuvada -

REFLEXIE

Teatro Colorato, Bratislava: SUNSET BOULEVARD

foto: Michal Lašut

„Hviezdy nestarnú.“ Tma. Potlesk. Tak končí predstavenie Sunset Boulevard, ktoré na Gorazdov Močenok priviezlo hosťujúce Teatro Colorato. Práve to otvorilo celonárodný festival kresťanského divadla. Už úvodné slová moderátorky divákov upozornili, že v predstavení pôjde o ego – bezohľadné a deštruktívne. Čo teda bolo v tomto predstavení vlastne „kresťanské“?

Režisér Peter Weinciller stavil na známy príbeh – oscarový „čierny“ film o starnúcej herečke (Jana Valocká), ktorá sa s príchodom zvukového filmu stala nepotrebnou, no stále dúfa v žiarivý comeback. Druhou hlavnou postavou je neúspešný

scenárista Gilles (Peter Pavlik), ktorý sa spočiatku dobrovoľne a vedome, stane jej „vazalom“. Ich náhodné stretnutie ústi do vzájomnej závislosti. Gilles nemá peniaze, ona životnú lásku. Keď Gilles nájde východisko a zamiluje sa do mladej scenáristky, chorobná povaha vzťahu ústi do vraždy.

Weincillerova divadelná adaptácia priznáva filmový pôvod príbehu. Scénu vytvára čierny paraván s tromi výrezmi, ktoré sa striedavo otvárajú, zatvárajú, zmenšujú, zväčšujú – tak ako filmové zábery. Divadlo nám tak ponúka celky, polocelky i detaily, nadhľady či pohľady z boku a tak vidíme napríklad masážny stôl zhora či plávajúce nohy v bazéne, alebo naháňačku autom v dvoch paralelných záberoch. Farebnosť je tiež prispôsobená filmovej poetike – čierna a biela, ale – s červeným akcentom. A práve ten tvorí výtvarný kľúč. Červená ako farba lásky, červená ako farba krvi. Červená ako smrť. Starnúca herečka v červených rukavičkách sa (v súlade s úvodnými slovami) pomyselné zmení na Salome. Jej majetnícku vášeň uspokojí iba hlava človeka, ktorý – hoci sám nie bez viny – jej nastavil pravdivé zrkadlo.

Je pravda, že prenosom inscenácie z komorného bratislavského divadla do väčšieho priestoru v močenskom kultúrnom dome sa čiastočne stráca jej účinok na diváka, tiež je pravda, že prestavby v novom priestore boli o niečo dlhšie ako mali...

Predstavenie však nestratilo svoje silné posolstvo, ukryté v hravej divadelnosti. Priveľké ego, neschopnosť prijať okolnosti a závislosť (v akejkol'vek forme) im aj nám často bráni

v tom najdôležitejšom – vo vytváraní vzťahov - k sebe, k nášmu okoliu. O Bohu v tejto inscenácii reč ani len nebola. Postavy vo svojom bludnom kruhu k Nemu nedokázali ani len zdvihnúť zrak.

- doc. Zdenka Pašuthová, ArtD. -

DS NA SKOK, Raslavice: MÁRIA STUART (predpremiéra)

foto: Michal Lašut

Poznáte ten pocit, že radi by ste hovorili pravdu, ale časom zistíte, že je prijateľnejšie obliecť ju do tisíc ich podôb milosrdnej lži. Inscenácia Mária Stuart divadelného súboru Na skok odкрýva v nejednom obraze obludnosť tejto pravdy. Režisér, herec i dramaturg v jednej osobe Martin Bašista vytvoril celok významovo i formálne komponovaný logicky. Zhmotňuje Schillerov príbeh dvoch kráľovien – Alžbety a Márie v zápase o vlastné prežitie. Ústredné postavy aj ich intrigánske ma niekoľko miest, v ktorých zjavne ťažkopádne zápasí

s temporytmom. okolie si viacnásobne ako identitu volí zakaždým iný herec či herečka. Dalo by sa zjednodušiť povedať, že všetci hrajú všetko. Nie je to však nijako náhodné, ale umelecky cielené. Tvorca takto vytvára nové neočakávané súvislosti a prekvapivé možnosti vzťahov, postáv. Odhaľuje vnútorný svet Schillerovho príbehu, ktorý by sme možno pričítaní veršovanej drámy nezahliadli. Inscenácia je sugestívna a presvedčivá vo chvíľach, keď režisér pracuje s jasne komponovaným divadelným obrazom. Inscenácia Mária Stuart napriek týmto pozitívam má niekoľko miest – najmä tie, kde dochádza k novým výberom javiskovej postavy losovaním. Opakovanie spomaľuje temporytmus, ba neraz až retarduje dej. Zdá sa akoby na niekoľkokrát sa musel temporytmus znovu zviechať z popola. Tieto pomyslené nové začiatky, však herci musia stvoriť spôsobom hereckého strihu a vidno, že z mozaiky rôznych individuálnych výrazových hereckých prostriedkov sa darí len veľmi zložito stvoriť postavu s charakterom. Tvorcom teda držím palce, aby sa nechali ešte väčšmi uchvátiť princípmi hravosti a našli pre inscenáciu jedinečnú neobjavenú neopakovanosť. Pretváarka nemá charakter, má iba obeta a niekedy sme nimi my sami...

- doc. Mgr. Martin Timko, ArtD. -

OTVORENE O TVORBE

Otvorene o tvorbe s Petrom Pantúčkom (vedúcim DS Makyta)

foto: Michal Lašut

Predstavenie Strakonického gajdoša, ktoré tento rok prezentujete na GM 2023, pripravil s vaším súborom profesionálny režisér, autor i textár Kamil Žiška. Ako k tejto spolupráci došlo?

Všetko sa to vlastne začalo pred cca šiestimi rokmi v Močenku. Tam som sa totiž zoznámil s Luckou Lasičkovou z Národného osvetového centra. Minulý rok, keď sme vystupovali na celoslovenskej súťaži v Liptovskom Mikuláši, tak sme sa opäť stretli. Pri neformálnom rozhovore som sa opýtal, či by neporadila šikovného režiséra. Padlo Kamilovo meno. Behom piatich minút ho telefonicky kontaktovala, vymenili sme si čísla, a tak to všetko začalo.

Ako sa vám s ním tvorilo?

Kamil je obrovský profesionál, divadelník telom aj dušou a okrem toho vynikajúci človek. Takže spolupráca bola úžasná.

Prečo ste si vybrali titul českej klasiky – Strakonického gajdoša? Čím by mohol a mal osloviť účastníkov festivalu Gorazdov Močenok?

Na samom začiatku dostal režisér absolútnu slobodu. Vybral Strakonického gajdoša. Klasický text, ale v jeho zaujímavom podaní, dobrá voľba. Odveký súboj dobra a zla je zaujímavý pre divákov už stáročia. A nádej, že morálne hodnoty človeka sa budú ceniť viac, ako materiálne statky, to je na nezaplatenie.

Ako by ste charakterizovali klady a zápory tvorby v ochotníckom (alebo neprofesionálnom) divadle?

Pre mňa je už desaťročia fascinujúca skutočnosť, že partia dospelých ľudí, bez akéhokoľvek nároku na odmenu, obetuje svoj voľný čas, aby vytvorili niečo, čím chcú osloviť ostatných. Ako obrovské mínus chápem fakt, že ochotnícke divadlo sa dostalo na samý okraj záujmu samospráv.

- doc. Zdenka Pašuthová, ArtD. -

PROGRAM FESTIVALU

Piatok 28. júl 2023

8.30 - 10.30 Tvorivé dielne

14.00 DS NA SKOK, Raslavice: HNIEZDO * (réžia Martin Bašista) 45'

16.00 DS Makyta, Púchov: STRAKONICKÝ GAJDOŠ * (réžia Kamil Žiška) 70'

18.00 Sprievodné slovo k výstave fotografií Človek a Viera (Kostol sv. Klimenta, Močenok)

19.00 Sv. omša (Kostol sv. Klimenta, Močenok)
celebrant: Mgr. Branislav Dado, PhD., SJ
spieva: kapela jUnity z Hlohovca
po sv. omši krátka prednáška o totalitnom režime s Jánom Šimulčíkom a výstava samizdatov (pod záštitou Múzea totality v Seredi) (Kostol sv. Klimenta, Močenok)

20.30 Divadlo Milénium, Košice: ZO ŽIVOTA HMYZU * (réžia Gejza Tóth) 70'

22.00 Táborák pre účastníkov festivalu (park pred kostolom)

Sobota 29. júl 2023

9.00 - 10.15 Tvorivé dielne

10.30 Potulné divadlo J+T, Medzibrod: DON KYCHOT * (réžia Juraj Haviar a Tomáš Pohorelec) 60'

- 114.30 Študenti Akadémie umení, Banská Bystrica: DEDKO A JA * (réžia Anna Tomaštková) 70'
- 16.30 Vyhodnotenie festivalu
- 19.00 Sv. omša (Kostol sv. Klimenta, Močenok)
celebrant: vdp. Pavol Kruták, SVD
spieva: Spevácky zbor Cantate Deo, Galanta Hody
- 20.30 Koncert - Sima Magušinová (pred Kostolom sv. Klimenta, Močenok)

ANKETA (NA ČO SA TEŠÍTE?)

„Neviem si vybrať, všetko vyzerá dobre, ale nenechám si ujsť divadlo NA SKOK z Raslavíc s hrou Hniezdo. Hovorili kamarátky, že oni vlani vyhrali, tak tam sa chystám určite. Som zvedavá, či sa im aj tento rok podarí zopakovať víťazstvo.“ reagovala na našu otázku, na ktoré divadlo sa teší, diváčka Lenka.

Mama mladých hudobníkov zo ZUŠ Šaľa, ktorí popretkávali melódiami otvorenie divadelnej časti festivalu aj vernisáž výstavy, Veronika, by si najradšej pozrela košický súbor s hrou Zo života hmyzu, vypočula prednášku s Jánom Šimulčíkom, o totalitnom režime a pozrela výstavu samizdatov.

„Je toho veľmi veľa, lenže nedá sa byť všade. Na piatok sa nevieme dočkať Strakonického gajdoša, v podaní DS Makyta z Púchova. Hlavne naše babičky sa tešia. Chceme totiž prísť s klientkami Domova dôchodcov z Komunity Kráľovnej Pokoja, bude to pre nich milé spestrenie dňa a chcem im aj takto urobiť radosť. A tak isto prídu aj chlapi z DSS našej Komunity, ktorí festival každý rok prežívajú s nadšením,“ prezradila Renátka, zamestnankyňa KKP.

Návštevník Ladislav si naplánoval návštevu Domu ľudového bývania. „Minule som to nestihol. Je to novinka v našej obci, zvedavý som, čo sa podarilo zozbierať z domov našich starých mám, zaspomínam na mladé časy.“

MOJA DNEŠNÁ KVAPKA...

- Jana Nováková -

„Tak ako má Terchová svoje Jánošíkove dni, Východná svoj folklórny festival, tak máme my Močenčania Gorazdov a sme na to pyšní a hrdí. My sme jediná obec na Slovensku, hoci sme malá obec, ktorá organizuje prehliadku kresťanského divadla, podporuje súbory a dáva možnosť vystúpiť divadlám zo všetkých kútov našej krajiny.“ netajil nadšenie divák Gabriel.

Návštevníčka Helena si pochvaľovala nesúťažné predstavenie Teatra Colorato Sunset Boulevard ako veľmi poučné. „Neskončilo to síce víťazstvom pozitívneho nad zlom, ale bolo na zamyslenie, ako ľudia podliehajú pozlátku slávy, mamonu a moci. Chcelo by to ale viac mladých divákov.“

Filip, študent gymnázia, komentoval večernú inscenáciu DS NA SKOK Maria Stuart: „Pre mňa to bol naozajstný kumšt, som nadšený. Podali veľký výkon, keď si za každým dejstvom, či obrazom losovali postavu a museli ovládať všetky repliky v hre. Bol to dobrý nápad, takýto originálny postup režiséra. Teším sa, že som to mohol vidieť. Síce z reakcií iných divákov som počul, že to bolo náročné a ťažké, pochmúrne, alebo niektorí neporozumeli dej, ale mne sa to fakt páčilo.“

- Jana Nováková -

FESTIVAL ORGANIZUJÚ:

Redakčná rada: Bc. Peter Šuvada, doc. Zdenka Pašuthová, ArtD., Jana Nováková

Jazyková úprava: Oľga Pappová

Grafická úprava: Kristína Hodásová

Tlač: PC-technik Močenok

Vydavateľ: Obec Močenok ©2023

Náklad: 100 ks

v elektronickej podobe dostupné na: www.krediv.sk

Všetky práva vyhradené

HLAVNÍ ORGANIZÁTORI

Obec Močenok

OZ Krediv

RKFÚ Močenok

FESTIVAL PODPORILI:

TV Močenok

Obec Cabaj-Čápor

Biskupstvo Nitra

ZÁPADOSLOVENSKÁ
VODÁRENSKÁ
SPOLOČNOSŤ, a.s.

Stavebno - montážna firma

Staré divadlo
Karola Spišáka
v Nitre

NEZÁVISLÉ INTERNETOVÉ NOVINY

Ing. Elena Jablonická, Bratislava
Poľnohospodárske družstvo Močenok
BERA, s.r.o., Rastislav Benčík
MARFIL, s.r.o., Ján Šilák, Cabaj-Čápor
AGRANIA, s.r.o., Ing. Radošovský
Pekamo s.r.o. Močenok, Ing. Rastislav Murgaš
Fundácia Jána Chryzostoma kardinála Korca. Biskupstvo Nitra
Pri mont ms, s.r.o. Šimon Slamka, MAppSc
HSH, s.r.o., Ing. Timotej Husár, CSc., Veľké Zálužie
Dolina spol. s.r.o., Ing. Vladimír Palo, Cabaj-Čápor
Vagas, s.r.o., Miroslav Vagunda
Ladislav Sabo, Močenok
rodina Horváthová, Rokošova III. 328/20
EIZEN s.r.o., Úzka 985/2, Močenok
Tibor Rábek – TIBI, B. Klucha 17, Močenok
ELSA s.r.o., Močenok
PRO MONT MS, B. Klucha 4/1, Močenok
Peter Pápay – Vínárstvo, Cintorínska Močenok
Marián Švondra, Chalupy Močenok
Jaroslav Pillár – PILLBUS, s.r.o. Močenok
PZ Zálesie Močenok
PS Močenský háj – Močenok
Rodina Režová, Rokošova, Močenok
Penzión ANUP, Ivan Sklenár, Močenok
Mäsovýroba Pata, s.r.o.

www.ibex.sk

NITRIANSKY
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Festival z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia

Realizované s finančnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja

ĎAKUJEME!